

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Landzonetilladelse

Vi har den 03-12-2025 modtaget en ansøgning om tilladelse til at opføre fire overpløjede gravhøje i Højballe Skov på ejendommen matr.nr. 15Æ, Hansted By, Hansted, beliggende Vandmøllevej 22D, 8700 Horsens.

Find os

Teknik og Miljø
Byg
Chr M Østergaards Vej 4
8700 Horsens

Kontakt os

Telefon: 76 29 29 29
[Hjemmeside: horsens.dk](http://horsens.dk)

Følg os på

Facebook
LinkedIn
Instagram

Horsens Kommune

Byggeriet ligger i landzone og kræver derfor landzonetilladelse.

Afgørelse

Der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Afgørelsen, der har indsigelsesfrist den **24. juni 2026**, vil blive offentliggjort på Horsens Kommunes hjemmeside.

Beskrivelse og Begrundelse

Højballe Skov – Ansøgning om markering af fire overpløjede gravhøje med cirkulære stensætninger af marksten på matr. 15æ Hansted By, Hansted

Naturstyrelsen ansøger hermed om landzonetilladelse til etablering af cirkulære stensætninger som markering af fire i dag overpløjede bronzealdergravhøje på matr. 15æ Hansted By, Hansted, som led i Højballe Skov-projektet.

Baggrund

Højballe Skov etableres som et nyt skovrejsningsområde i samarbejde mellem Naturstyrelsen, Horsens Kommune og Horsens Vand A/S. Skovrejsningens første etape omfatter 190 ha og forventes fuldført i foråret 2026.

I henhold til skovlovens § 2 skal der i offentlige skove lægges særlig vægt på landskabelige og kulturhistoriske hensyn. Som led i dette ønsker Naturstyrelsen at synliggøre placeringen af **fire overpløjede gravhøje – Falsmosehøj, Katehøje (to høje) og Stenhøj** – gennem anlæg af stensætninger udført i mark sten. Mellem stencirklerne udlægges desuden sten i terrænet som en markering af områdets geologiske historie. Morænefladen ved Gedved Bakke har oprindeligt været rig på sten, hvilket stednavne som Stenbjerg, Stensbjerg og Stenhøj samt de mange lokale kampestenslader vidner om.

Stencirklerne og stenudlægningen formidler dermed både kulturhistoriske og geologiske spor og skaber samtidig nye levesteder for insekter, smådyr og laver, som bidrager til øget biodiversitet i skovrejsningsområdet.

Udformningen af stensætningerne er sket i tæt dialog med Museum Horsens og er en fri fortolkning af de randstenskonstruktioner, der historisk markerede gravhøjenes ydre afgrænsning. Disse varierede betydeligt – fra enkle kredse til mere omfattende anlæg med store randsten og brølægninger af mindre sten.

Ansøgte anlæg

Der ansøges om etablering af fire runde stensætninger, svarende til de oprindelige højes ydre mål (jf. vedlagte situationsplan):

- **Falsmosehøj: diameter 22 m**
- **Katehøje (to høje): diameter 16 m**
- **Stenhøj: diameter 15 m**

Mod det omgivende landskab rejser stencirklerne sig som en 50 cm høje stensætning i 2–3 skifter og ca. 30 % smig. Indvendigt etableres en indre stenkreds, hvor stenene rager ca. 25 cm over terræn. Afstanden mellem de to kredse er 150 cm, og mellemrummet fyldes med sten i varierende størrelse, så fyldet danner et jævnt fald ind mod den indre stenkreds (se projektbeskrivelse "Fortidens ringe i landskabet"). Sten hentes fra markarbejde i forbindelse med skovrejsningen samt fra lokale landmænd, der donerer sten til formålet. Transport sker med traktorvogn og håndtering

med minigraver og minilæsser.

Arbejdet udføres udelukkende fra ydersiden for at friholde arealet for de oprindelige gravhøje for maskinel færdsel.

Anlægsarbejdet planlægges gennemført i sommeren 2026 efter en længere tørvejsperiode og forventes at vare ca. én måned, afhængigt af vejrlig. I perioder med kraftig nedbør indstilles arbejdet midlertidigt. Støj og emissioner forventes ikke at overstige almindelig landbrugsdrift.

Ejendommen er beliggende i landzone, åbent land. Der er ingen kommuneplanramme eller lokalplan for området. Byggesag vurderer, at opførelse af overpløjede gravhøje er normalt og forventeligt for byggeri/anlæg i landzonen.

Ejendommen er beliggende inden for landskabsområde Gedved bakkelandskab.

Det er kommunens samlede vurdering, at overpløjede gravhøje ikke tilsidesætter hensyn, som skal varetages ved landzoneadministrationen, herunder hensyn til landskab, natur, miljø, planlægning eller naboer, og at tilladelsen ikke er i strid med Planlovens overordnede formål eller intentioner.

Habitatvurdering og naturvurdering

Landzonetilladelse (PL §35)

Jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*, skal der forud for meddelelse af landzonetilladelse foretages en vurdering af, om aktiviteten kan påvirke et internationalt beskyttet område (Natura 2000-område) væsentligt, eller beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for strengt beskyttede arter (bilag IV arter).

*Planhabitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016

Byggetilladelse (Bygningsreglement BR18, § 38)

Idet der ikke tidligere er foretaget en habitatvurdering i anden forbindelse, skal der, forud for meddelelse af byggetilladelse jf. bygningsreglementet*, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt.

*Bygningsreglement

Bekendtgørelse nr. 1399 af 12. december 2019 om bygningsreglement 2018 (BR18)

Der kan kun meddeles afgørelse, hvis det vurderes, at projektet ikke medfører:

Skade af arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.

Indskrænkelse eller forringelse af egnede yngle- eller rastesteder for bilag IV-arter i området.

Natura 2000

Projektområdet ligger ca. 7,0 km fra nærmeste Natura 2000 område: nr. 56

(Habitatområde H52, Horsens Fjord, havet øst for Endelave og fuglebeskyttelsesområde F36, Horsens Fjord og Endelave).

Der er vedtaget en Natura 2000-plan for området. Natura 2000-planens målsætning er bindende for myndigheden og skal anvendes ved konsekvens vurdering ved myndighedsudøvelse jf. habitatbekendtgørelsen. Udpegningsgrundlaget for området fremgår af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside [hér](#). Alene på baggrund af den store afstand til det internationale naturbeskyttelsesområde og projektets beskudte omfang er det Horsens Kommunes vurdering, at det kan udelukkes, at projektet kan skade arter eller naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Bilag IV-arter

En række arter af planter og dyr, de såkaldte bilag IV-arter, er omfattet af en særlig streng beskyttelse i alle EU-medlemsstater herunder Danmark. Det gælder for dyrearterne, at der er et generelt forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i deres naturlige udbredelsesområde, mens der for plantearterne er forbud mod at ødelægge dem. Forbuddet gælder uanset om disse dyr og planter findes inden for eller uden for beskyttede naturområder.

Horsens Kommune har ikke kendskab til, at der findes dyrearter eller plantearter, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV, i projektområdet. Dvs. der er ikke gjort fund af bilag IV-arter ved kommunens besigtigelser, eller fundet registreringer på Arter.dk eller Naturbasen.dk.

I lokalområdet er der kendskab til forekomst af følgende bilag IV arter:

Flagermus har potentielle yngle- og rasteområder i ældre løvtræer med hulheder, spættehuller eller sprækker, samt i ejendomme med utætte tagkonstruktioner eller andre hulheder.

Det er ikke tilladt at ødelægge egnede yngle- eller rastesteder for bilag IV-arter (jf. Habitatbekendtgørelsens § 10). Det er heller ikke tilladt at dræbe eller indfange flagermus (jf. Artsfredningsbekendtgørelsens § 10).

Der fældes ikke potentielle flagermustræer eller nedrives ejendomme, der egner sig som yngle- eller rasteområder for flagermus, i forbindelse med det ansøgte.

Odder har potentielle yngle- og rasteområder langs uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder. Der sker ingen påvirkning af sådanne uforstyrrede områder i forbindelse med det ansøgte.

Stor vandsalamander har potentielle yngle- og rasteområder i vandhuller og søer. Arten overvintrer på land, som regel i skove eller haver. Der sker ingen påvirkninger af vandhuller eller søer i forbindelse med det ansøgte.

Strandtudse har potentielle yngle- og rasteområder i solbeskinnede vandhuller med lav vandstand. Som oftest temporære vandhuller eller vandhuller med nøgne kanter opstået i forbindelse med grusgravning. Arten er desuden salttolerant til et vist niveau og kan yngle i saltvand. I Horsens Kommune er arten kun registreret på Endelave og i forbindelse med en gammel grusgrav i nærheden af Nim. Der sker ingen påvirkninger i områder med grusgrave eller strand i forbindelse med det ansøgte.

Det er Kommunens vurdering, at projektet under forudsætning af ovenstående ikke vil påvirke yngle- eller rasteområder for de ovenfor nævnte arter, da det ansøgte etableres på tidligere landbrugsjord i omdrift.

Samlet vurdering vedr. udpegningsgrundlag og bilag IV-arter

Horsens Kommune vurderer således samlet, at projektet ikke medfører:

- Skade af arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Øvrige forhold vedrørende naturtemaer

Vandløbsloven

Bygherre bør gøres opmærksom på, at området kan være drænet, og at eventuelle dræn i forbindelse med byggemodningen skal håndteres, således at drænene stadig er i funktion, medmindre det kan fastslås, at drænene ikke afvander arealer uden for

Horsens Kommune

byggemodningsområdet. Bygherre bør ligeledes gøres opmærksom på, at afstrømning af overfladevand til nedstrømsliggende matrikler ikke må ændres foruden tilladelse efter vandløbslovens § 6.

Naturbeskyttelsesloven – beskyttet natur

Der gøres opmærksom på, at der i en afstand af 341 meter ligger en mose beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Projektets aktiviteter må ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i det beskyttede areal.

Lovgrundlag

Tilladelsen meddeles på baggrund af planlovens § 35 stk. 1.

Planloven: Bekendtgørelse af lov om planlægning, LBK nr. 1157 af 1. juli 2020 (Oprindeligt lov nr. 388 af 6. juni 1991).

Bemærk

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 5 år.

Tilladelsen fritager ikke for at indhente tilladelser efter anden lovgivning.

Kontakt

Hvis der er spørgsmål til sagen, kan jeg kontaktes på nedenstående mail eller telefon i tidsrummet mandag, tirsdag og onsdag kl. 9-15, torsdag kl. 9-17 og fredag kl. 9-13. Der er lukket alle dage kl. 12.00-12.30 samt torsdag kl. 14.30-15.00.

Ønsker du et møde, skal du kontakte mig, så vi kan aftale et tidspunkt.

Diverse

Sagen har været i naboorientering fra den 12. maj til 26. maj 2026.

Der er ikke indkommet klager til sagen.

Projektområdet er sammenfaldende med følgende:

Skovbyggelinje

Byggefeltet ligger i landzone inden for skovbyggelinje (300 meter zone) jf. naturbeskyttelsesloven §17, stk. 1.

Såfremt der fordres landzonetilladelse til det ansøgte, indbygges hensynet til skovbyggelinjen i landzoneafgørelsen.

I nærværende sag ligger skovbrynet i en afstand af ca. 25, 146, 121 og 313 meter fra fire overpløjede gravhøje. De fire overpløjede gravhøje vil dermed komme til at ligge tættere på skoven end det eksisterende byggeri. Det vurderes, at gravhøjenes samlede landskabelige indtryk ikke ændres væsentligt, og at skovbrynet som følge heraf ikke får en forringet funktion som levested for området's vilde dyr og planter.

Kopi af afgørelsen er sendt til

natur@dof.dk; dnhorsens-sager@dn.dk; miljoudvalg@kano-kajak.dk; horsens@dof.dk

Bilag

Adresser på fire overpløjede gravhøje:

Vandmøllevej 22a
Vandmøllevej 22b
Vandmøllevej 22c
Vandmøllevej 22d

Horsens Kommune

Se nedenstående luftfoto.

Fortidens ringe i landskabet

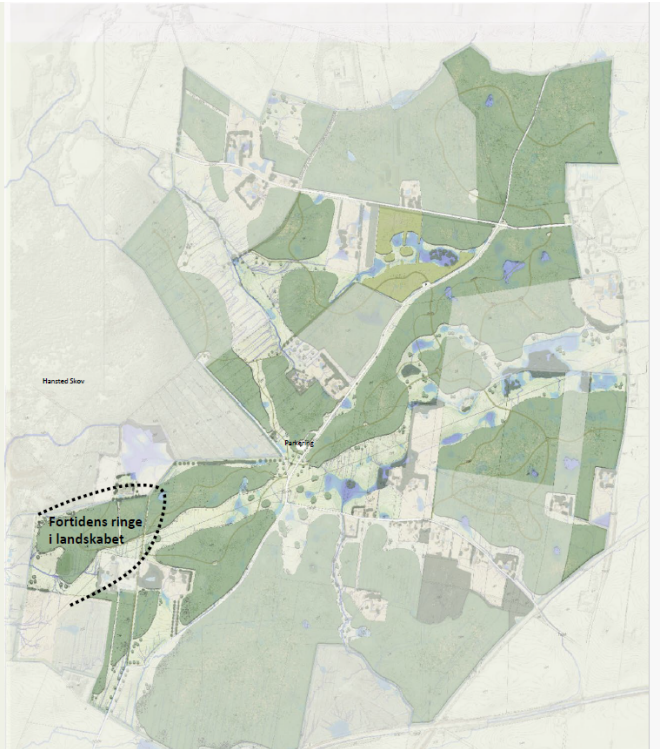
Engang lå de store, kuplede bronzealder gravhøje på række langs højdedragene omkring Tulstrup Å. Med deres placering højt og synligt i landskabet var de markante kulturelle pejlemærker, der både mindede om de afdøde og formidlede deres magt og status til eftertiden.

De store bronzealderhøje hører til de mest markante monumenter fra forhistorien. Ofte blev de opført i forlængelse af ældre gravanlæg, hvor flere begravelser blev samlet under én stor gravhøj. Højene var som regel omkring tre meter høje, men enkelte kunne nå op på otte-ni meter, mens diametrene varierede mellem cirka 15 og 35 meter. I løbet af blot nogle få hundrede år, fra omkring 1500 til 1100 f.Kr., blev tusindvis af gravhøje opført. I dag er kun en brøkdel bevaret. Det gælder også Gedved bakke området, hvor 12 mere eller mindre intakte gravhøje i Hansted Skov vidner om de mange, der er blevet ryddet eller pløjet hen over, så deres konturer ikke længere er synlige i landskabet.

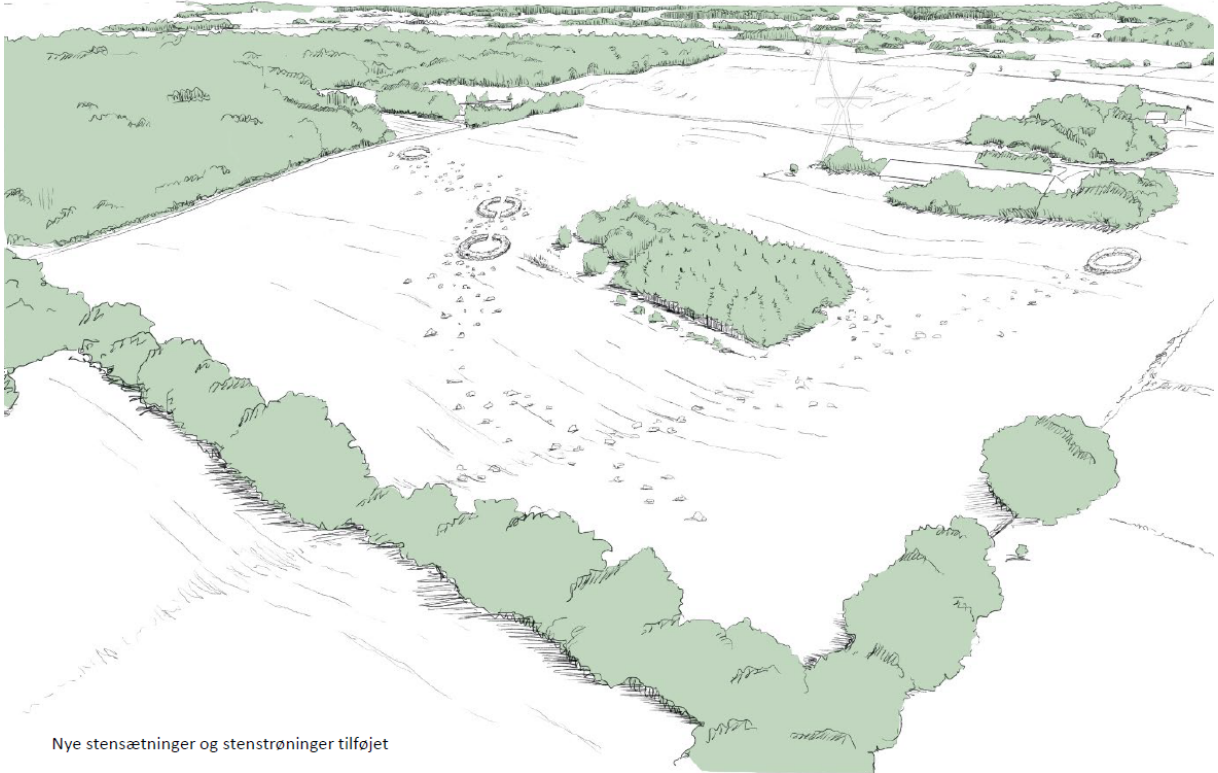
Som en del af Højballe skovrejsningen markeres fire overpløjede gravhøjers placering nu med cirkulærestensætninger. De anlægges som en fri fortolkning af de randstenskonstruktioner, der oprindeligt markerede gravhøjenes ydre afgrænsning. Næsten alle bronzealderhøje har nemlig været omgivet af sådanne randsten, men deres udformning varierede meget – selv mellem nærtliggende høje. Nogle var simple kredse, mens andre fremstod som omfattende anlæg med store randsten kombineret med brølægninger af mindre sten.

Mellemstensætningerne lægges sten desuden tilbage i landskabet som en påmindelse om områdets geologiske historie. Morænefladen ved Gedved Bakke har oprindeligt været tæt bestrøet med sten, hvilket stednavne som Stenbjerg, Stensbjerg og Stenhøj, samt de mange kampestenslader i lokalområdet, vidner om. Den dag i dag samler bønderne stadig sten på markerne her.

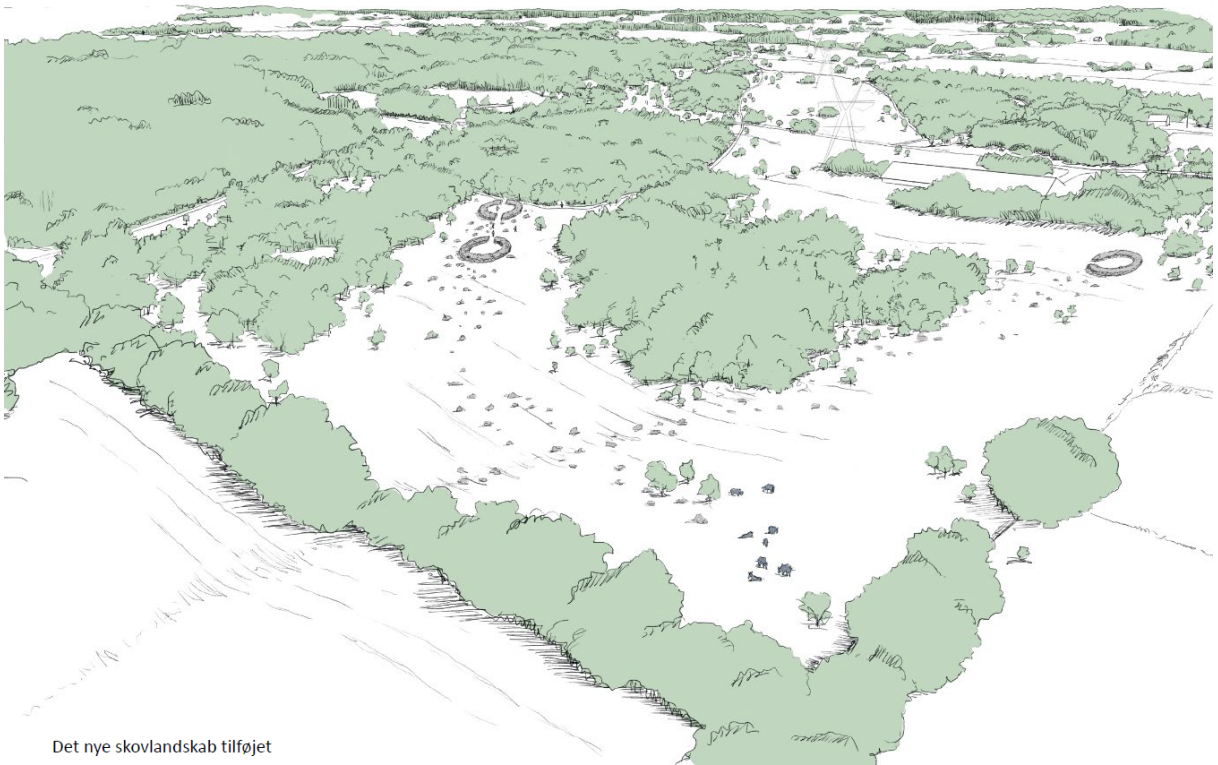
Ud over at visualisere de historiske spor – både kulturelle og geologiske – vil de nyestensætningernes rumskabende udformning indbyde til ophold og samvær. Samtidig skaber de vigtige nicher og mikrohabitater for insekter, smådyr og lav, der bidrager til en rigere biodiversitet i skovrejsningsprojektet som helhed.

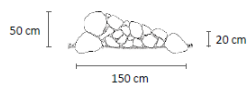
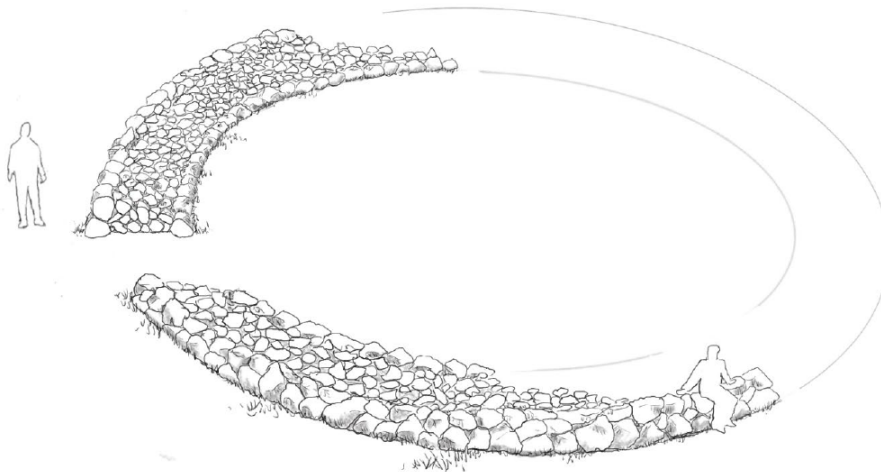
Horsens Kommune

Nye stensætninger og stenstrøninger tilføjet

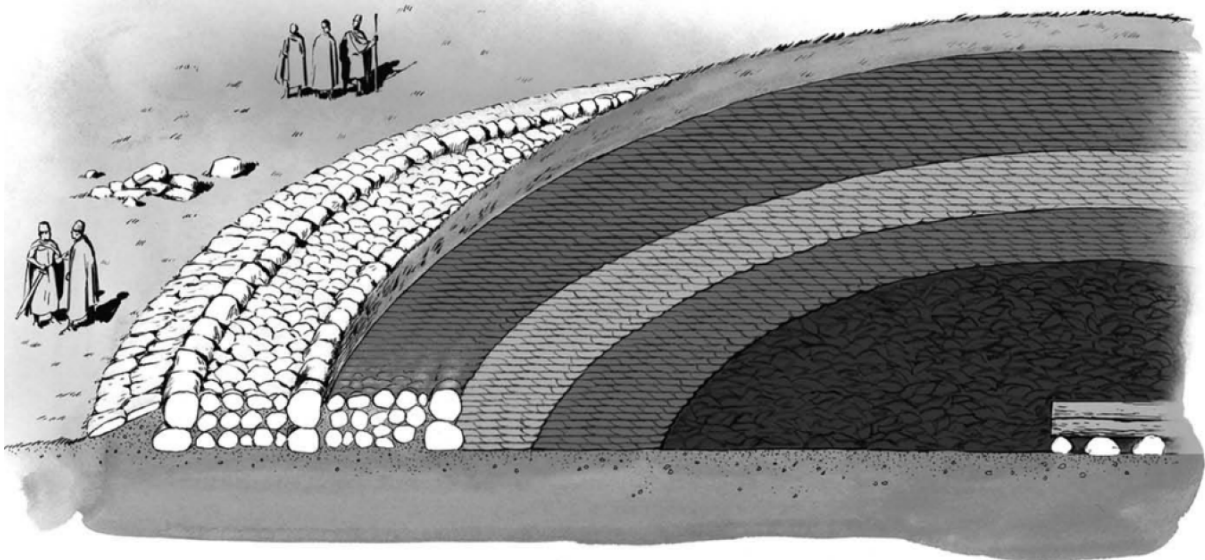
Det nye skovlandskab tilføjet

En 50 cm høj stenmur i to til tre skifter (30 % smig) markerer de nye stensætninger mod det omgivende landskab, mens de indadtil afsluttes med en kreds af større sten, der rager cirka 25 cm op over terrænet. I tværsnit er der 150 cm mellem indre og ydre stenkreds ydre mål. Mellemrummet udfyldes med sten i varierende størrelse, således at stenfyldet dannet en linje med et fald fra ydre til indre stenkreds tophøjde.

Ved anlægsarbejde sættes den indre stenkreds først og derefter den ydre stenmur, således at al maskinel arbejde og færdsel udføres ude fra. Herved friholdes arealet af den overpløjede gravhøj for maskinel færdsel.

Reference billede

Borum Eshøj Revisited – Bronze Age monumental burial traditions in eastern Jutland, Denmark

Lise Frost , Mette Lovschal , Marianne Rasmussen Lindegaard[†] and Mads Kähler Holst

[†]Department of Archaeology, Moesgaard Museum, Højbjerg, Denmark; [‡]Department of Archaeology and Heritage Studies, Aarhus University, Højbjerg, Denmark; [§]Aarhus University, Interacting Minds Centre, Aarhus C., Denmark; [¶]Agency for Culture and Palaces, Nykøbing Falster, Denmark

Figure 16. Hohøj's kerbstone arrangement seen from North. Photo: Museum Østjylland.

Med venlig hilsen

Anders Blok
Byggesagsbehandler

Telefon direkte: 76 29 25 84
Mail: ahbl@horsens.dk

Husk, at du ikke bør sende følsomme eller fortrolige oplysninger til os på mail.
Det gælder f.eks. cpr-nummer, helbredsmæssige eller økonomiske oplysninger.
[Læs, hvad du i stedet kan gøre på www.horsens.dk/sikkermail](http://www.horsens.dk/sikkermail)

Klagevejledning, planloven

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Planklagenævnet. Klagen skal være indgivet senest 4 uger efter dateringen på den afgørelse, du klager over.

Du klager via Klageportalen, som du finder via www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med Mit-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Horsens Kommune via klageportalen. Når du klager, skal du, som borger, betale et gebyr på 900,- kr. For virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder er gebyret på 1.800,- kr.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Horsens Kommune. Hvis Horsens Kommune fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du vil få besked om dette.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker fritagelse, skal du sende en begrundet anmodning til Horsens Kommune. Horsens Kommune videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på [Planklagenævnets hjemmeside](#).

Hvis kommunens afgørelse ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden seks måneder efter afgørelsen er meddelt jf. planlovens § 62, stk. 1.

Du kan læse mere om klageprocessen på [Planklagenævnets hjemmeside](#).